Ministerie van Justitie en Veiligheid

Minister van Justitie en Veiligheid

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Staats- en bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Hoofdlijnenbrief herziening wetgeving ambtsdelicten Kamerleden en bewindspersonen

Datum
2 oktober 2023

Ons kenmerk
5392824

Dossiernummer
2283440

1. Aanleiding

In juli 2021 bracht de Commissie herziening wetgeving ambtsdelicten Kamerleden en bewindspersonen (commissie-Fokkens) op verzoek van uw ambtsvoorganger en de toenmalige MBZK een rapport uit. Het vorige (demissionaire) kabinet liet een reactie hierop over aan het huidige kabinet. Daartoe strekt bijgaande hoofdlijnenbrief aan TK en EK, waarin alle elementen zijn verwerkt waarmee u (en de toenmalige minister van BZK) eerder instemden n.a.v. de bijgevoegde nota van 9 augustus 2022, kenmerk 4151849. De hoofdlijnenbrief strekt ertoe alle voorstellen van de commissie-Fokkens over te nemen.
Gelet op de aard van het onderwerp moet de hoofdlijnenbrief in de MR worden behandeld. Daaraan voorafgaand moet de brief worden behandeld in het ambtelijk voorportaal CBJ. Met het oog op tijdige toezending aan de CBJ wordt uw instemming verzocht vóór 16 oktober.

2. Geadviseerd besluit

- Instemmen met toezending van de hoofdlijnenbrief aan de CBJ.
- Instemmen met toezending van de hoofdlijnenbrief aan de MR (en eventueel daaraan voorafgaand de onderraad RBJ), indien de CBJ-behandeling niet leidt tot betekenisvolle wijzigingen.
- Instemmen met toezending van de hoofdlijnenbrief aan TK en EK, indien de MR-behandeling niet leidt tot betekenisvolle wijzigingen.

3. Kernpunten

- De hoofdlijnenbrief schetst de lijnen van een betere en werkbare regeling voor de opsporing, vervolging en berechting van ambtsdelicten van Kamerleden en bewindspersonen. De nieuwe regeling moet onderstrepen dat Kamerleden en bewindspersonen niet boven de wet staan en dat voor hen dezelfde regels gelden als voor ieder ander.
- Paragraaf 2 van de hoofdlijnenbrief geeft een overzicht van de daartoe aan te brengen wijzigingen in de Grondwet en op wetsniveau.
- Zie verder pt. 3 van de bijgevoegde nota van 9 augustus 2022.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Staats- en bestuursrecht

Datum
2 oktober 2023

Ons kenmerk
5392824

4. Toelichting

4.1 Politieke context

- Integrale uitvoering van de voorstellen van de commissie-Fokkens kan op breed politiek draagvlak rekenen. Dit is gebleken uit gesprekken van de cie.-Fokkens met (toenmalige) leden van de TK en EK, de schriftelijke vragenronde met de TK over het rapport van de cie.-Fokkens (zie het overzicht in punt 4.1 van de bijgevoegde nota van 9 augustus 2022) en de behandeling vorig jaar in de TK van de initiatiefnota-Dassen/Omtzigt over integriteit bij bewindspersonen en de ambtelijke top.
- Het voorgaande is een doorslaggevende reden om u te adviseren om ondanks de demissionaire status van het kabinet deze hoofdlijnenbrief aan de beide Kamers toe te sturen. In par. 1 van de hoofdlijnenbrief is hierover vermeld:
  "Ter wille van de voortgang menen wij er goed aan te doen deze hoofdlijnenbrief, die in de afgelopen periode is voorbereid, aan uw Kamer toe te zenden ondanks de inmiddels demissionaire status van het kabinet. Vanzelfsprekend is het geheel aan elk van beide Kamers om de verdere procedure ten aanzien van de behandeling van deze brief te bepalen."
- De tot op heden bekende verkiezingsprogramma's gaan op dit onderwerp niet concreet in.

4.3 Juridische overwegingen

Zie pt. 4.3 van de bijgevoegde nota van 9 augustus 2022.

4.4 Krachtenveld

- Dit onderwerp behoort tot het takenpakket van MJenV (onderwerp "Berechting ambtsmisdrijven ministers en Kamerleden" op de portefeuilleverdelingslijst).
- Gelet op de staatsrechtelijke aspecten is MBZK mede verantwoordelijk voor dit onderwerp. De hoofdlijnenbrief wordt daarom mede ondertekend door MBZK.
- Van het in de hoofdlijnenbrief aangekondigde wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering zal MJenV eerste ondertekenaar zijn. MBZK zal eerste ondertekenaar zijn van het gelijktijdig in te dienen grondwetswijzigingsvoorstel.
- De hoofdlijnenbrief is afgestemd met ambtelijk AZ, gelet op de bijzondere verantwoordelijkheid van de MP voor de positie van kabinetsleden.
- De hoofdlijnenbrief is door BZK parallel voorgelegd aan MBZK.

4.5 Ontwikkelingen hiervoor

- De in de hoofdlijnenbrief op te nemen elementen werden reeds aan u voorgelegd in bijgevoegde nota van 9 augustus 2022, kenmerk 4151849, waarmee u instemde. Die nota zal bij toezending van de hoofdlijnenbrief aan TK en EK tezamen met de onderhavige beslisnota openbaar worden gemaakt.
- In oktober 2021 hebben diverse TK-fracties schriftelijke vragen gesteld over het rapport van de commissie-Fokkens. Voor zover deze vragen van procedurele aard waren, zijn deze beantwoord door uw ambtsvoorganger en de toenmalige MBZK. De beantwoording van inhoudelijke vragen is, overeenkomstig uw beslissing n.a.v. de nota van 9 augustus 2022, meegenomen in deze hoofdlijnenbrief.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtelijke contactpersoon op p. 1 van deze nota zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.
Verder kan alles uit deze nota openbaar worden.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Staats- en bestuursrecht

Datum
2 oktober 2023

Ons kenmerk
5392824